

Republika Srbija
VRHOVNI KASACIONI SUD
Kzz OK 3/2013
04.04.2013. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni kasacioni sud, u veću sastavljenom od sudija: Dragiše Đorđevića, predsednika veća, Nevenke Važić, Dragana Jocića, Zorana Tatalovića i Gorana Čavline, članova veća, sa savetnikom Vrhovnog kasacionog suda Snežanom Medenicom kao zapisničarem, u krivičnom predmetu okrivljenog Marka Miškovića i dr., zbog krivičnog dela zloupotrebe službenog položaja iz člana 359. stav 3. u vezi stava 1. Krivičnog zakonika, odlučujući o zahtevu za zaštitu zakonitosti branioca okrivljenog Marka Miškovića – advokata D.P. podnetom protiv pravnosnažnih rešenja Posebnog odeljenja Višeg suda u Beogradu Ki Po1 31/12 od 11.01.2013. godine i Ki Po1 31/12-Kv Po1 85/13 od 30.01.2013. godine, i zahtevu za zaštitu zakonitosti zajedničkog branioca okrivljenih Miroslava Miškovića i Marka Miškovića – advokata N.M., podnetom protiv pravnosnažnih rešenja Posebnog odeljenja Višeg suda u Beogradu Ki Po1 31/12 od 08.02.2013. godine i Ki Po1 31/12 – Kv Po1 146/13 od 20.02.2013. godine, u sednici veća održanoj dana 04. aprila 2013. godine, jednoglasno, doneo je

P R E S U D U

ODBIJAJU SE, kao neosnovani, zahtev za zaštitu zakonitosti branioca okrivljenog Marka Miškovića – advokata D.P. podnet protiv pravnosnažnih rešenja Posebnog odeljenja Višeg suda u Beogradu Ki Po1 31/12 od 11.01.2013. godine i Ki Po1 31/12 – Kv Po1 85/13 od 30.01.2013. godine, i zahtev za zaštitu zakonitosti branioca okrivljenih Miroslava Miškovića i Marka Miškovića – advokata N.M. podnet protiv pravnosnažnih rešenja Posebnog odeljenja Višeg suda u Beogradu Ki Po1 31/12 od 08.02.2013. godine i Ki Po1 31/12 – Kv Po1 146/13 od 20.02.2013. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Rešenjem Posebnog odeljenja Višeg suda u Beogradu Ki Po1 31/12 od 08.02.2013. godine, protiv okrivljenih Miroslava Miškovića i Marka Miškovića produžen je pritvor za još 30 dana i to protiv okrivljenog Miroslava Miškovića po osnovu iz člana 211. stav 1. tač.1, 2. i 4. ZKP, a protiv okrivljenog Marka Miškovića po osnovu iz člana 211. stav 1. tačka 1. i 2. ZKP.

Navedeno rešenje preinačeno je rešenjem Posebnog odeljenja Višeg suda u Beogradu Ki Po1 31/12-Kv Po1 146/13 od 20.02.2013. godine, i to delimičnim uvažavanjem žalbe branioca okrivljenog Miroslava Miškovića i Marka Miškovića – advokata N.M., tako što je otklonjen zakonski osnov iz člana 211. stav 1. tačka 2. ZKP za produženje pritvora prema okrivljenima, dok je u preostalom delu žalba odbijena kao neosnovana.

Protiv navedenih pravnosnažnih rešenja, branilac okrivljenih Miroslava Miškovića i Marka Miškovića – advokat N.M., podneo je Vrhovnom kasacionom sudu zahtev za zaštitu zakonitosti, zbog povrede zakona iz člana 485. stav 4. u vezi stava 2. u vezi stava 1. tačka 1. u vezi sa članom 439. tačka 1. ZKP, a u vezi sa članom 359. i članom 112. stav 5. u vezi sa članom 5. stav 2. KZ u vezi sa članom 12. stav 2. Zakona o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika, sa predlogom da Vrhovni kasacioni sud po usvajanju zahteva za zaštitu zakonitosti, primenom odredbe člana 492. stav 1. tačka 2. ZKP, preinači pobijana rešenja tako što će odbiti predlog Tužilaštva za organizovani kriminal za produženje pritvora i ukinuti pritvor prema okrivljenima.

Rešenjem Posebnog odeljenja Višeg suda u Beogradu Ki Po1 31/12 od 11.01.2013. godine, sudija za prethodni postupak je prema okrivljenom Marku Miškoviću produžio pritvor za još 30 dana, po osnovu iz člana 211. stav 1. tač. 1. i 2. ZKP.

Rešenjem Posebnog odeljenja Višeg suda u Beogradu Kv Po1 31/12 – Kv Po1 85/13 od 30.01.2013. godine, žalba branioca okrivljenog Marka Miškovića – advokata D.P., izjavljena protiv rešenja o produženju pritvora prema okrivljenom Ki Po1 31/12 od 11.01.2013. godine, odbijena je kao neosnovana.

Protiv navedenih pravnosnažnih rešenja, branilac okrivljenog Marka Miškovića - advokat D.P. podneo je Vrhovnom kasacionom sudu zahtev za zaštitu zakonitosti, zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka i povrede krivičnog zakona, sa predlogom da Vrhovni kasacioni sud usvoji zahtev za zaštitu zakonitosti i preinači pobijana

rešenja tako što će ukinuti pritvor prema okrivljenom Marku Miškoviću i obustaviti krivični postupak. Kako se u zahtevu ne navodi koje su konkretno odredbe iz člana 485. stav 4. ZKP povređene, a iz sadržine zahteva proizilazi da je zahtev podnet zbog istih povreda zakona zbog kojih je podnet i zahtev za zaštitu zakonitosti branilaca okrivljenih Miroslava Miškovića i Marka Miškovića – advokata N.M. protiv rešenja Posebnog odeljenja Višeg suda u Beogradu Ki Po1 31/12 od 08.02.2013. godine i Ki Po1 31/12-Kv Po1 146/13 od 20.02.2013. godine, to je Vrhovni kasacioni sud pobijana rešenja u ovom smislu i ispitao, shodno odredbi člana 489. stav 1. ZKP.

Vrhovni kasacioni sud je na sednici veća održanoj u smislu odredbe člana 487. stav 1. ZKP, dana 28.03.2013. godine, nakon što je ocenio da su zahtevi za zaštitu zakonitosti podneti iz razloga zbog kojih okrivljeni ili branilac kao ovlašćena lica, shodno odredbi člana 483. stav 1. ZKP, mogu podneti ovaj istom krivičnom delu, te doneo odluku da će predmet nositi oznaku Kzz OK br.3/13, nalazeći da su u konkretnom slučaju ispunjeni svi zakonom propisani uslovi iz člana 30. stav 1. tačka 2. ZKP za spajanje postupka.

Nakon što su primerci zahteva za zaštitu zakonitosti branioca okrivljenog Marka Miškovića i zajedničkog branioca okrivljenih Marka Miškovića i Miroslava Miškovića dostavljeni javnom tužiocu u smislu odredbe člana 488. stav 1. ZKP, Vrhovni kasacioni sud održao je sednicu veća shodno članu 488. stav 2. ZKP, o kojoj nije obavestio javnog tužioca i branioca, jer veće nije našlo da bi njihovo prisustvo bilo od značaja za donošenje odluke. Na sednici veća, Vrhovni kasacioni sud je razmotrio spise predmeta i pravnosnažna rešenja protiv kojih su zahtevi za zaštitu zakonitosti branilaca okrivljenih podneti, pa je po oceni navoda iznetih u zahtevima, našao:

Zahtevi za zaštitu zakonitosti su neosnovani.

Po oceni Vrhovnog kasacionog suda, neosnovano se zahtevima branilaca okrivljenih ističe da su pobijana rešenja doneta uz povredu zakona iz člana 485. stav 4. u vezi stava 2. stava 1. tačka 1. ZKP, i sa članom 439. tačka 1. ZKP, te ističe da je pritvor prema okrivljenima produžen protivno zakonskom osnovu iz člana 211. stav 1. ZKP jer ne postoji osnovana sumnja da su okrivljeni izvršili krivično delo zloupotrebe službenog položaja iz člana 359. stav 3. u vezi stava 1. KZ, opisano u naredbi o sprovođenju istrage Tužilaštva za organizovani kriminal, Kt broj 25/12 od 13.12.2012. godine. S tim u vezi, u zahtevima se navodi da je nakon donošenja naredbe o sprovođenju istrage protiv okrivljenih Marka Miškovića i Miroslava Miškovića, prema kojoj imaju svojstva odgovornih lica kao vlasnici ili suvlasnici preduzeća, donet Zakon o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika („Sl. glasnik RS“, broj 121 od 24.12.2012. godine), koji je stupio na snagu 01.01.2013. godine, te kojim je izmenjena odredba člana 112. stav 5. KZ, odnosno pojam odgovornog lica kao učinioca krivičnog dela iz člana 359. stav 3. u vezi stava 1. KZ, i prema kojoj se odgovornim licem ne smatraju vlasnici preduzeća ili lica kojima je, obzirom na uložena sredstva, poveren određeni krug poslova u upravljanju imovinom, te da, prema tome, po novom Zakonu koji je povoljniji za okrivljene – okrivljeni nemaju svojstva odgovornog lica, pa ne mogu ni biti učinoci krivičnog dela koje im je stavljeno na teret. U zahtevima za zaštitu zakonitosti ističe se i da je u konkretnom slučaju, prilikom donošenja rešenja o produženju pritvora, morao biti primenjen novi, izmenjeni Krivični zakonik, prema kom okrivljeni nemaju svojstvo odgovornih lica, iz kojih razloga je morao biti ukinut pritvor prema okrivljenima, obzirom da krivično delo koje im se stavlja na teret nije krivično delo.

Međutim, napred izneti navodi iz zahteva za zaštitu zakonitosti, po oceni ovoga suda, nisu mogli biti prihvaćeni kao osnovani, iz sledećih razloga:

Odredbom člana 359. stav 1. KZ, propisano je da izvršilac krivičnog dela zloupotrebe službenog položaja može biti službeno ili odgovorno lice koje iskorišćavanjem svog službenog položaja ili ovlašćenja, prekoračenjem granice svog službenog ovlašćenja ili nevršenjem svoje službene dužnosti, pribavi sebi ili drugom fizičkom ili pravnom licu kakvu korist, drugom nanese kakvu štetu ili teže povredi prava drugog.

Prema odredbi člana 112. stav 5. KZ, odgovornim licem smatra se vlasnik preduzeća ili drugog subjekta privrednog poslovanja ili lice u preduzeću, ustanovi ili drugom subjektu kojem je, s obzirom na njegovu funkciju, uložena sredstva ili na osnovu ovlašćenja, poveren određeni krug poslova u upravljanju imovinom, proizvodnji ili drugoj delatnosti ili u vršenju nadzora nad njima, ili mu je faktički povereno obavljanje pojedinih poslova. Odgovornim licem smatra se i službeno lice kad su u pitanju krivična dela kod kojih je kao izvršilac označeno odgovorno lice, a u ovom zakoniku nisu predviđena u glavi o krivičnim delima protiv službene dužnosti, odnosno kao krivična dela službenog lica.

Odredbom člana 12. stav 2. Zakona o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika („Sl. glasnik RS“, broj 121/2012 od 24.12.2012. godine), koji je stupio na snagu 01.01.2013. godine, izuzev članova 21. i 35. tog Zakona, propisano

je da se menja stav 5. člana 112. KZ tako da glasi: „Odgovornim licem u pravnom licu smatra se lice koje na osnovu zakona, propisa ili ovlašćenja vrši određene poslove upravljanja, nadzora ili druge poslove iz delatnosti pravnog lica, kao i lice kome je faktički povereno obavljanje tih poslova. Odgovornim licem smatra se i službeno lice, kad su u pitanju krivična dela kod kojih je kao izvršilac označeno odgovorno lice, a u ovom zakoniku nisu predviđena u glavi o krivičnim delima protiv službene dužnosti, odnosno kao krivična dela službenog lica.“

Dakle, navedenom izmenom Krivičnog zakonika, odgovornim licem u pravnom licu više se ne smatra vlasnik preduzeća ili drugog subjekta privrednog poslovanja, osim ukoliko mu je na osnovu zakona, propisa ili ovlašćenja povereno vršenje određenih poslova upravljanja, nadzora ili drugih poslova iz delatnosti pravnog lica ili ih on faktički obavlja.

To znači da vlasnik subjekta privrednog poslovanja koje ima status pravnog lica, samo kada ima ovlašćenje za vršenje, ili faktički vrši upravljačke, nadzorne ili druge poslove iz delatnosti tog pravnog lica – ima status odgovornog lica kada su u pitanju krivična dela čiji izvršilac može biti odgovorno lice u pravnom licu. Samim tim, Zakon o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika, u ovoj zakonskoj odredbi predstavlja blaži zakon za učinioca krivičnog dela zloupotrebe službenog položaja iz člana 359. KZ od odredbe člana 112. stav 5. KZ, obzirom da vlasnika subjekta privrednog poslovanja koji ima status pravnog lica, a koji nema ovlašćenja, niti faktički vrši upravljačke, nadzorne ili druge poslove iz delatnosti pravnog lica, isključuje kao mogućeg izvršioca predmetnog krivičnog dela.

U konkretnom slučaju, pravnosnažnim rešenjima čija se zakonitost zahtevima za zaštitu zakonitosti pobija, utvrđeno je postojanje osnovane sumnje da su Marko Mišković i Miroslav Mišković, izvršili krivično delo zloupotrebe službenog položaja iz člana 359. stav 3. u vezi stava 1. KZ, odnosno da radnje izvršenja ovih lica opisane u naredbi o sprovođenju istrage Kti br.25/12 od 13.12.2012. godine sadrže sva obeležja krivičnog dela koje im se stavlja na teret, pa tako i da su okrivljeni Marko Mišković i Miroslav Mišković postupali kao odgovorna lica u pravnom licu.

Naime, iz činjeničnog opisa radnje izvršenja krivičnog dela koje je okrivljenima stavljeno na teret, proizilazi da su okrivljeni bili ovlašćeni da vrše određene poslove upravljanja pravnim licima, a koja ovlašćenja su imali po osnovu vlasništva i uloženi finansijskih sredstava. Kako se odredbom člana 12. stav 2. Zakona o izmenama i dopunama KZ, odgovornim licem u pravnom licu smatra i lice koje na osnovu ovlašćenja vrši određene poslove upravljanja, nadzora i druge poslove iz delatnosti pravnog lica, bez obzira po kom osnovu ostvaruje ta ovlašćenja, to je po oceni Vrhovnog kasacionog suda za sticanje statusa odgovornog lica nebitno na osnovu čega je ovo ovlašćenje stečeno, već je bitno da ono postoji. Takvo ovlašćenje može proisteci iz formalnog akta kao što je osnivački akt pravnog lica, ugovor i slično, a može i bez takvog akta biti faktički povereno. U konkretnom slučaju, u radnji izvršenja krivičnog dela u pitanju, opisano je i faktičko vršenje poslova iz delatnosti pravnih lica za koje postoji osnovana sumnja da su ih okrivljeni Marko Mišković i Miroslav Mišković vršili, kao što je potpisivanje ugovora o finansijskom kreditu od 23.05.2005. godine koji je kao ovlašćeno lice ispred H.T.L. potpisao okrivljeni Miroslav Mišković, te izdavanje naloga od strane okrivljenih Miroslava Miškovića i Marka Miškovića da se novčana sredstva sa računa H.F.L. preko računa P.I.C. prebace na račun M.I.F.B.V. te, prema tome, okrivljeni imaju status odgovornih lica u smislu odredbe čl. 12. stav 2. Zakona o izmenama i dopunama KZ, obzirom da su prema navodima naredbe o sprovođenju istrage faktički obavljali određene poslove upravljanja u navedenim pravnim licima.

Stoga su, po oceni Vrhovnog kasacionog suda, neosnovani navodi zahteva za zaštitu zakonitosti branilaca okrivljenih kojima se ukazuje da krivično delo koje se okrivljenima Marku Miškoviću i Miroslavu Miškoviću stavlja na teret nije krivično delo, i s tim u vezi navodi da vlasnici pravnih lica nemaju status odgovornih lica prema Zakonu o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika, da sud nije ni mogao prema okrivljenima produžiti pritvor i da je za određivanje i produženje pritvora neophodno postojanje osnovane sumnje da je određeno lice izvršilo neko krivično delo.

Naime, navedena lica ne bi mogla imati status odgovornih lica u smislu odredbe člana 12. stav 2. Zakona o izmenama i dopunama KZ samo zbog toga što su vlasnici pravnih lica. Međutim, ukoliko postoji osnovana sumnja da su, kao što je u konkretnoj situaciji slučaj, ova lica ovlašćena za vršenje (po bilo kom osnovu) i da faktički vrše upravljačke, nadzorne ili druge poslove iz delatnosti pravnih lica – u ovoj situaciji imaju status odgovornih lica bez obzira na činjenicu da su oni i vlasnici istih pravnih lica.

Dakle, činjenica da vlasnik pravnog lica, samo po tom osnovu, u smislu odredbe člana 112. stav 5. KZ, više nije odgovorno lice, ne znači da ni u kom slučaju ne može imati takav status. Svako lice, pa i vlasnik pravnog lica, ukoliko na osnovu zakona, propisa ili ovlašćenja, ima ovlašćenje da faktički vrši upravljačke, nadzorne ili druge poslove iz delatnosti pravnog lica – može se smatrati odgovornim licem. To znači da vlasništvo nad pravnim licem ne isključuje apsolutno takvo lice kao moguće odgovorno lice u smislu odredbe člana 12. stav 2. Zakona o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika.

Iz navedenih razloga, Vrhovni kasacioni sud je ocenio da pobijanim rešenjima nisu učinjene povrede zakona iz člana 485. stav 4. u vezi stava 2. stava 1. tačka 1. i člana 439. tačka 1. ZKP, na koje povrede se neosnovano ukazuje u zahtevima za zaštitu zakonitosti branioca okrivljenog Marka Miškovića – advokata D.P. i zajedničkog branioca okrivljenih Miroslava Miškovića i Marka Miškovića – advokata N.M., te su navedeni zahtevi branilaca okrivljenih odbijeni kao neosnovani.

Sa svega izloženog, a na osnovu odredbe člana 491. stav 1. ZKP, doneta je odluka kao u izreci.

Zapisničar-savetnik,

Predsednik veća – sudija,

Snežana Medenica,s.r.

Dragiša Đorđević,s.r.